

☀️ นางสุนทร แสงลุน ☀️

ประเภทเครื่องจักสาน (จักสานหวายลายขีด)

ตะกร้าจักสานหวาย

งานจักสานหวายลายขีด เป็นงานหัตถกรรมที่ทรงคุณค่าซึ่งเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ใช้สร้างสรรค์เครื่องใช้ภายในครัวเรือนจากการนำวัตถุดิบธรรมชาติ ที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่น เช่น หวาย ไม้ไผ่ นำมาสร้างสรรค์งานจักสานจนเกิดเป็นผลงานที่ทรงคุณค่า คุณสมบัติพิเศษของหวายที่สามารถนำมาทำงานจักสานได้ดี คือความเหนียวคงทน และสามารถดัดให้เข้ารูปทรงได้ตามต้องการ งานจักสานหวายลายขีดถือเป็นงานหัตถกรรมของ ตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร ที่มีชื่อเสียงและได้รับการสืบทอดมาอย่างยาวนาน โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านสร้างสรรค์เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น กระจ่าง กระจ่าง กระจ่าง เป็นต้น และในปัจจุบันผู้คนในตำบลพังโคนยังคงอนุรักษ์งานจักสานหวายลายขีดที่เป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

กระเป๋าจักสานหวาย

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นางสุนทร แสงสุน เกิดและเติบโตที่ตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร นางสุนทรได้เห็นคุณปู่และคุณย่าสร้างสรรค์ผลงานจักสานหวายลายขีดมาตั้งแต่เด็ก แต่ไม่ได้เรียนรู้อย่างจริงจัง จนเมื่อนางสุนทรได้แต่งงานมีครอบครัวจึงได้ไปประกอบอาชีพรับจ้างเพื่อส่งลูกเรียนหนังสืออยู่ในจังหวัดสกลนคร จนเมื่อลูกเรียนจบการศึกษา นางสุนทรจึงได้ย้ายกลับมาอยู่ที่ตำบลพังโคน และอยากหาอาชีพที่สามารถทำงานอยู่ที่บ้านได้ จนเปิดโทรทัศน์และได้เห็นวิธีการสร้างสรรค์งานจักสานหวาย เมื่อเห็นดังนั้น นางสุนทรจึงมีความคิดที่จะกลับมาศึกษางานจักสานหวายอย่างจริงจัง

ตะกร้าจักสานหวาย

ตะกร้าจักสานหวาย

นางสุนทรศึกษาลวดลายต่าง ๆ จากผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ จนสามารถแกะลวดลาย และนำมาประยุกต์ลงในผลงานจักสานหวายลายขีดของตนเองได้สำเร็จ นางสุนทรเรียนรู้การสานหวายมาจากผู้เชี่ยวชาญและคนเฒ่าคนแก่ภายในหมู่บ้าน โดยนางสุนทรเริ่มต้นฝึกฝนจากการเปียกกเพื่อฝึกให้เกิดความชำนาญ จากนั้นจึงได้มาเริ่มขั้นตอนการจักตอกไม้ไผ่ ฝึกเรื่อยมาลองผิดลองถูกจนมีความชำนาญและได้สร้างสรรค์เป็นชิ้นงานได้สำเร็จ ทำให้นางสุนทรเกิดความรัก ความชื่นชอบและอยากจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงได้ยึดเป็นอาชีพมาจนถึงปัจจุบัน

นางสุนทรมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอนุรักษ์งานหัตถกรรมการจักสานหวายลายขีดของตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนครอย่างจริงจัง ให้เป็นที่รู้จักของคนในปัจจุบันและยังคงสร้างสรรค์งานหัตถกรรมอันทรงคุณค่านี้ไว้ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน นอกจากนี้นางสุนทรยังคงพัฒนา สร้างสรรค์ผลงานให้มีคุณภาพ เป็นที่ชื่นชอบของลูกค้ามาอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลากว่า 17 ปีมาแล้ว

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

การจักสานหวายลายขีด เป็นงานหัตถกรรมที่สะท้อนให้เห็นทักษะและฝีมือของช่าง โดยนางสุนทรถือเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการสานหวายลายขีดคนสำคัญของตำบลพังโคน อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร โดยยังคงสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การคัดเลือกหวายและไม้ไผ่เพื่อนำมาใช้ในการสาน หวายที่นางสุนทรเลือกนำมาสร้างสรรค์ผลงานจะเป็นหวายที่หาได้จากท้องถิ่น โดยมีลักษณะลำต้นที่ตรงและต้องเท่ากันในทุกเส้นและจะต้องไม่มีรอยของแมลงกัดเจาะ เมื่อนำหวายมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจะทำให้ผลงานมีความยืดหยุ่น เหนียว และสวยงามมากยิ่งขึ้น

ตะกร้าหอบเร่จักสานหวาย

ตะกร้าจักสานหวาย

การจักสานหวายลายขีดของนางสุนทร คือการนำหวายและไม้ไผ่มาสานร่วมกันเพื่อให้ได้ขนาดและรูปทรงตามที่ต้องการ โดยต้องใช้สมาธิและความอดทนเป็นอย่างมากโดยการสานไม้ไผ่และหวายที่ละเส้นจนเริ่มเกิดเป็นลวดลายตามที่ต้องการ โดยที่นางสุนทรไม่ต้องร่างแบบเอาไว้ก่อนนับเป็นทักษะที่ต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์เป็นอย่างมาก ทำให้การสานหวายลายขีดในแต่ละครั้งจะได้ลวดลายที่วิจิตร สวยงาม อีกทั้งความเงางาม คงทนของหวาย ทำให้ผลงานเป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าเป็นอย่างมาก

ด้วยความรักทำให้นางสุนทรยังคงพัฒนาลวดลายแปลกใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบันมากขึ้น อีกทั้งยังคงสร้างสรรค์ผลงานตามแบบกรรมวิธีโบราณ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน

กระเป๋าจักสานหวาย

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงานการจักสานหวายลายขีด ฝีมือนางสุนทรอยู่ที่การเลือกใช้เส้นไม้ไผ่ และเส้นหวายที่มีขนาดใกล้เคียงกันมาสานให้มีความสวยงามและเป็นระเบียบ นอกจากนี้ ยังได้มีการย้อมไม้ไผ่ที่นำมาทำลวดลายด้วยสีเคมี โดยสีส่วนใหญ่ที่ย้อม จะเป็นสีแดงแก่ และสีเขียวแก่ ซึ่งเป็นสีเอกลักษณ์ของนางสุนทร การย้อมสีไม้ไผ่นำมาใช้เพื่อเพิ่มสีสัน และความโดดเด่น สะดุดตา ให้แก่ผลงาน รูปแบบการจักสานหวายลายขีดที่เป็นเอกลักษณ์ โดดเด่นของนางสุนทร เช่น กระเป๋าคุณนายลวดลายนาค ซึ่งเป็นลวดลายที่นางสุนทรได้ แกะมาจากผ้าไหมมัดหมี่ลวดลายนาค

นอกจากนี้นางสุนทรยังสร้างสรรค์ผลงานให้มีความหลากหลาย เช่น กระเป๋าพจมาน ลวดลายหัวใจการบิน หาบตะกร้าลวดลายดอกพิกุล ตะกร้าหวายลายขีดลวดลายปลา ตะเพียนดาว เป็นต้น ที่ถือเป็นเอกลักษณ์และสร้างความโดดเด่นให้กับนางสุนทรมาจนถึง ปัจจุบัน

นอกจากที่นางสุนทรได้มีการคิดค้นลวดลายแปลกใหม่แล้ว นางสุนทรยังคงอนุรักษ์ลวดลายโบราณที่ได้มีการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ลายขีดขาววัง ลายบันไดเงิน บันไดทอง ลายดาวล้อมเดือน เป็นต้น นางสุนทรจะใส่ใจในทุกรายละเอียดของผลงานทุกชิ้น โดยจะมีการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งผลงานให้กับลูกค้าอยู่เสมอ จึงมั่นใจได้ว่าผลงานที่มาจากฝีมือนางสุนทรจะมีความเรียบร้อย สวยงาม และมีอายุการใช้งานที่ยาวนาน

ผลงานจากการสร้างสรรค์ด้วยทักษะและความชำนาญที่นางสุนทร มีความภาคภูมิใจมากที่สุด คือ กระจ่างคุณนายลวดลายประตูเมืองสกลนคร เพราะเป็นผลงานที่ต้องใช้ทักษะและความชำนาญจึงสามารถแกะลวดลายของประตูเมืองสกลนครของจริงย่อให้มีขนาดเล็กจนสามารถนำหวายและไม้ไผ่มาสานเข้าด้วยกันได้อย่างลงตัว จนก่อให้เกิดเป็นลวดลายที่มีความวิจิตร สวยงาม และเป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าเป็นอย่างมาก

กระเป๋าจักสานหวาย

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

ด้านการพัฒนาผลงาน นางสุนทรพัฒนารูปแบบและลวดลายให้มีความทันสมัยมากขึ้น เช่น กระเป๋าคุณนายลายช้าง ที่ได้มีการพัฒนาให้ลวดลายให้มีความอ่อนช้อยสวยงาม สีเส้นที่โดดเด่นสะดุดตา จนเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลโดยทั่วไป จากการนำไม้ไผ่มาลัย้อมสีเคมีและนำมาสานเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นลวดลายช้างที่ปรากฏอยู่บนตัวกระเป๋า

นอกจากนี้นางสุนทร อุทิศตนเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้งานสานหวายลายขีดให้แก่เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ในทุกครั้งที่มีโอกาสโดยไม่หวังวิชา เพื่อให้เด็กเยาวชนสามารถนำความรู้ไปสร้างเป็นอาชีพเสริม โดยยังคงสร้างสรรค์และอนุรักษ์งานสานหวายลายขีดตามแบบกรรมวิธีโบราณทั้งหมด